

Amsterdam, 18 september 2020

Onderwerp: reactie internetconsultatie verlengde kwalificatieplicht.

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u onze reactie op de wijziging van de Leerplichtwet 1969 in verband met de invoering van een gedeeltelijke verlengde kwalificatieplicht (Wet verlengde kwalificatieplicht).

Allereerst onderschrijven wij het doel van deze wetgeving om jongeren een goede start te kunnen laten maken en dat de gemeenten en scholen een juiste ondersteuning kunnen bieden hiervoor, van harte. Blijvende aandacht en zorg voor onze jongeren is en blijft van essentieel belang en wij zetten ons hier iedere dag met veel energie voor in.

In de voorgenomen wetgeving zien wij deze intentie wel in Memorie van Toelichting (MvT) terug, alleen niet in de wettekst. Het enige extra instrument wat via de wet wordt geboden is 'handhaving'. Terwijl in de Memorie van Toelichting juist wordt aangegeven dat de intentie is dat handhaving zo min mogelijk moet worden ingezet. Gemeenten wordt geen extra wettelijk instrument geboden om het passende aanbod voor de jongere te realiseren. De focus op de uitvoering van deze wet gaat daarom te veel op het inrichten van de handhaving liggen, in plaats van op het hierboven benoemde doel; een goed integraal kader te ontwikkelen waarmee handhaving slechts als stok achter de deur kan worden gebruikt. Het aanbieden van een passende ondersteuning komt dus niet goed genoeg naar voren in de uiteindelijke wettekst en de MvT.

Landelijke regeling

De mbo-instellingen hebben een regionale functie en het voorstel om per gemeente afzonderlijk te bepalen om mee te doen is voor een grote RMC Regio als Amsterdam ondoenlijk. Zelfs de RMC is eigenlijk niet breed genoeg voor ROC's en de vakinstellingen omdat studenten uit het hele land hier onderwijs volgen. Hoe moeten de instellingen weten welke gemeenten van deze regeling gebruik maken?

Daarbij is dit ook in tegenspraak met de lijn die wij de afgelopen jaren volgen; de student centraal stellen, waarbij o.a. de inzet van zorg binnen de instelling voor alle studenten beschikbaar is ongeacht woonplaats van de jongere. Door deze regeling zien wij de ongelijkheid in de klas juist toenemen. Daarnaast zijn er ook praktische bezwaren zoals leerlingvolgsystemen die moeten worden aangepast en de afstemming met verschillende gemeenten.

Focus op preventie

Wij steunen de lijn van Ingrado dat preventie de sleutel is. De focus voor deze jongeren ligt op ontwikkeling en aandacht en niet in het dwingen om naar school te gaan. Het is ook onze visie dat begeleiding vooral gezocht moet worden in de preventieve sfeer: goede loopbaan-oriëntatie, boeiende onderwijsprogramma's, succeservaringen, gezien én gemist worden, ondersteuning waar nodig, goede begeleiding op overstapmomenten. De RMC regio wil daarom wettelijk inzetten op een uitbreiding van de taak voor zowel scholen en gemeenten in het kader van de RMC-wetgeving en niet enkel van de leerplicht. Dit is ook in lijn met de uitkomsten van het interdepartementaal beleidsonderzoek Jongeren met een Afstand tot de Arbeidsmarkt, waarin wordt voorgesteld de RMC-wetgeving uit te breiden tot 27 jaar.

Motiveren studenten niet door drang en dwang

Drang en dwang zijn geen effectieve manieren om deze doelgroep te motiveren. Zo hebben wij in 2014/2015 geëxperimenteerd met het inzetten van een boete (Last onder Dwangsom) voor 18+ jongeren die verzuimden. Uit onderzoek van de Amsterdamse dienst voor Onderzoek, Informatie en Statistiek, bleek het opleggen van een boete een gering effect te sorteren op het verzuim van de studenten. De aanpak was zeer arbeidsintensief, vroeg veel extra tijd van de leerplichtambtenaren en medewerkers op de scholen en er werd maar een zeer beperkte groep studenten bereikt. De kosten wegen hierbij niet op tegen de baten. Als u interesse heeft kunnen wij u dit onderzoek doen toekomen.

Geen extra middelen

In de MvT wordt aangegeven dat door dit instrument studenten die eigenlijk niet willen, weer naar school gaan omdat het moet. Het doel moet echter niet zijn dat een jongere op school zit, maar dat een jongere een passende dagbesteding heeft. Als u wilt dat dit succesvol is, dan moet er ook een stevige begeleidingsstructuur op.

Wij zijn het niet eens dat dit binnen de bestaande kostenstructuur kan (voor zowel het onderwijs als de gemeenten). Voor gemeenten geldt dat zij een structuur moeten optuigen om deze wetgeving uit kunnen voeren (denk alleen al aan het organiseren van het kunnen opleggen van een bestuurlijke boete). Ook voor het onderwijs geldt dat het nu al zoeken is naar middelen voor maatwerkbegeleiding doordat o.a. de loonkosten gestegen zijn.

Toetsing

Tevens vragen wij ons af wat de voorwaarden zijn om toestemming te krijgen voor uitvoering van deze wetgeving. Uitwerking van toetsing/voorwaarden zijn een essentieel onderdeel van het voorstel. Een integrale reactie is alleen mogelijk als deze ook uitgewerkt/bekend zijn. Daarom stellen we voor dat bij indiening bij de Tweede Kamer ook het concept Besluit/de regeling wordt gepubliceerd.

Samenvattend

Het voornemen tot deze wetswijziging is 4 jaar geleden opgenomen in het coalitieakkoord, echter zijn wij ook weer vier jaar verder. Door alle ontwikkelingen (afschaffing prestatiebekostiging vsv; vsv/rmc onderdeel maken van de kwaliteitsplannen voor besturen; ontwikkelingen IBO en de nieuwe regeling vsv) is de onderlinge samenwerking met alle betrokken instanties de afgelopen jaren sterk verbeterd en komen we tot de kern van wat nodig is om een jongere gemotiveerd te laten deelnemen aan het onderwijs.

Wij zien in deze lijn daarom meer in een integrale, brede inzet om de arbeidsmarktpositie van jongeren te verstevigen, waarbij naast scholing ook begeleiding naar werk mogelijk is, al dan niet in combinatie met zorg. Het is in dat kader logischer om de wetgeving rondom vsv en rmc uit te breiden, dan dit via de handhaving in de Leerplichtwet te verruimen.

Met vriendelijke groet,

Namens de RMC 21 regiogemeenten

Sanne Schut
Gemeente Amsterdam